

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**ЗА ПРИМЕНА НА ПОСЕБНИ ИСТРАЖНИ МЕРКИ
ВО 2017 ГОДИНА**

Скопје, јуни 2018 година

16 11. 2018

08 6695/11

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Кеј Димитар Влахов б. б. 1 000 Скопје, тел. 02/3298-288, факс. 02/3219-881

Бр.01-707/2
Скопје, 15.11.2018 година

ДО

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

С К О П Ј Е

Почитувани,

Јавниот обвинител на Република Македонија согласно чл.271 ст.1 од Законот за кривична постапка (Службен весник на РМ бр.150/2010) приложено Ви го доставува Извештајот за примена на посебни истражни мерки во 2017 година.

ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Љубомир Јовески

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД.....	1
II. ПОИМ И ВИДОВИ МЕРКИ.....	2
III. СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД.....	3
1. Преглед на примена на посебните истражни мерки по вид и по кривично дело	4
IV. ЗАКЛУЧОК	10

I. В О В Е Д

Јавното обвинителство е единствен и самостоен државен орган што ги гони сторителите на кривичните дела и врши други работи утврдени со закон. Функцијата и поставеноста како државен орган во правниот систем и неговата надлежност се заснова на одредбата од чл.106 од Уставот на Република Македонија, одредбите од Законот за јавно обвинителство како и други закони по кои постапува.

Согласно законот Јавното обвинителство е организирано според принципите на хиерархија и субординација и тоа во три нивоа: основни јавни обвинителства, вишо јавни обвинителства и Јавно обвинителство на Република Македонија.

Јавнообвинителската функција ја извршуваат јавните обвинители, така што основните јавни обвинителства постапуваат пред основните судови, вишите јавни обвинителства постапуваат пред апелационите судови и Јавното обвинителство на Република Македонија постапува пред Врховниот суд на Република Македонија.

Во Република Македонија има четири виши јавни обвинителства:

Вишо јавно обвинителство Битола со пет подрачни основни обвинителства: Битола, Струга, Охрид, Ресен и Прилеп (и за Крушево).

Вишо јавно обвинителство Скопје со шест подрачни основни обвинителства: Скопје, Кавадарци (и за Неготино), Велес, Крива Паланка, Куманово (и за Кратово) и Гевгелија.

Вишо јавно обвинителство Штип со седум подрачни основни јавни обвинителства: Штип, Кочани (и за Винаца), Струмица, Делчево, Свети Николе, Радовиш и Берово.

Вишо јавно обвинителство Гостивар со четири основни јавни обвинителства: Тетово, Гостивар, Дебар и Кичево.

Во мрежата на јавните обвинителства функционира и Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција во Скопје кое е надлежно за целата територија на Република Македонија за кривични дела определени со законот. Ова обвинителство постапува пред Одделението за организиран криминал и курупција при Основниот суд Скопје I Скопје.

II. ПОИМ И ВИДОВИ МЕРКИ

Со измените на Законот за кривичната постапка во 2004 година и подоцнежните измени воведени се дополнителни мерки за успешно водење истрага - посебни истражни мерки за кривичните дела од организиранiot криминал и други тешки кривични дела.

Посебните истражни мерки, по својата природа, претставуваат смислена повреда на одредени човекови слободи и права загарантирани со Уставот и меѓународните документи заради остварување на повисоки цели, заштита на општеството и граѓаните од тешки форми на криминал, ефикасна и успешна борба против истиот. Со ваквите инструменти органите на кривичниот прогон добиваат дополнителна " алатка " која им овозможува проактивна улога уште во претходна фаза, која без посебните истражни мерки беше невозможна, додека се подготвува кривичното дело.

Од овие причини примената на ваквите мерки е прецизно регулирана во Законот за кривичната постапка како и во другите закони (Закон за следење на телекомуникациите) и предвидена само во строго определени случаи кога е веројатно дека ќе се обезбедат податоци и докази неопходни за успешно водење на кривичната постапка, а кои на друг начин не можат да се соберат.

Посебните истражни мерки, нивниот вид и број е утврден со чл.252 од ЗКП, а тоа се:

- следење и снимање на телефонски и другите електронски комуникации од член 252 ст.1 т.1;
- следење и снимање во дом, затворен или заграден простор што му припаѓа на тој дом или деловен простор означен како приватен или во возило и влез во тие простории заради создавање на услови за следење на комуникации од член 252 ст.1 т.2;
- тајно следење и снимање на лица и предмети со технички средства надвор од домот или деловен простор означен како приватен од член 252 ст.1 т.3;
- таен увид и пребарување во компјутерски систем од член 252 ст.1 т.4;
- автоматско, или на друг начин пребарување и споредување на личните податоци од чл.252 ст.1 т. 5;
- увид во остварени телефонски и други електронски комуникации од член 252 ст.1 т.6;
- симулиран откуп на предмети од член 252 ст.1 т.7;
- симулирано давање и примање поткуп од член 252 ст.1 т.8;
- контролирана испорака и превоз на лица и предмети од член 252 ст.1 т.9;

- користење на лица со прикриен идентитет за следење и собирање на информации или податоци од член 252 ст.1 т.10;
- отворање симулирана банкарска сметка од член 252 ст.1 т.11;
- симулирано регистрирање на правни лица или користење на постојни правни лица за собирање на податоци од член 252 ст.1 т.12.

Согласно чл.271 од ЗКП јавниот обвинител на Република Македонија има обврска еднаш годишно да достави извештај, за посебните истражни мерки што се побарани во претходната календарска година, до Собранието на Република Македонија.

III. СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

На ниво на Република Македонија во сите основни јавни обвинителства во текот на 2017 година применети се посебни истражни мерки од чл.252 од ЗКП во 71 случај против 289 лица со утврден идентитет и 262 предмети на кривично дело. За компарација, во 2015 година во сите основни јавни обвинителства применети се посебни истражни мерки од чл.252 од ЗКП во 57 случаи против 328 со утврден идентитет и 107 лица со неутврден идентитет.

Доколку се изврши анализа на бројот на спроведени посебни истражни мерки во текот на 2017 година, со бројот на спроведени посебни истражни мерки во текот на 2016 година, може да се констатира дека во текот на 2017 година постои намалување на бројот на спроведени посебни истражни мерки, во однос на 2016 и тоа од 100 случаи, 374 лица и 454 предмети на кривично дело на 71 случај, 289 лица и 262 предмети на кривично дело, во текот на 2017 година.

Треба да се напомене дека вкупниот статистички преглед на број на случаи и бројот на лица со утврден и со неутврден идентитет спрема кои се спроведени посебни истражни мерки не претставува прост збир на поединечните бројки кои ќе бидат изложени во прегледот на примената на посебните истражни мерки по вид и по кривично дело. Ваквата состојба е резултат на фактот дека најчесто во пракса не се применува посебна истражна мерка само по еден основ, односно во повеќето случаи се оди на комбинирање на повеќе видови на посебни истражни мерки.

За појасна претстава на начинот на спроведување на посебните истражни мерки во пракса ќе се послужи́ме со една симулација:

- Во текот на 2015 година во еден случај спрема 26 лица со утврден идентитет и 2 лица со неутврден идентитет е применета мерка од чл.252 ст.1 т.1 (Следење и снимање на телефонските и други електронски комуникации во постапка утврдена со посебен закон), комбинирано со мерките од т.3 (Тајно следење и снимање на лица и предмети со технички средства надвор од домот или деловен простор означен како приватен), т.7(Симулиран откуп на предмети) и т.8 (Симулирано давање и примање поткуп).

Во ваков случај при излагање на податоците во поединечниот преглед по вид и број на кривични дела истиот случај со истиот број на лица ќе биде презентираан и при прегледот за т.1 од чл.252 од ЗКП и при поединечниот преглед за точките 3, 7 и 8 од истоимениот член.

III. ПРЕГЛЕД НА ПРИМЕНА НА ПОСЕБНИТЕ ИСТРАЖНИ МЕРКИ ПО ВИД И ПО КРИВИЧНО ДЕЛО

1. Мерка од член 252 ст.1 т.1 (Следење и снимање на телефонските и други електронски комуникации во постапка утврдена со посебен закон).

- Оваа мерка е применета во вкупно 32 случаи, против 230 лица со утврден идентитет, и во 52 предмети во кои се применува мерката – телефонска линија која ја користи непознато лице во моментот на спроведување на мерката.

- Во 8 случаи примената на мерката траела до 1 месец, во 2 случаи до 2 месеци, во 11 случаи до 3 месеци, во 7 случаи до 6 месеци, во 4 случаи до 9 месеци и во 1 случај над 9 месеци.

- Како резултат на доказите прибавени од примената на посебните истражни мерки во 6 случаи за 48 лица донесена е наредба за спроведување истрага, со 4 лица склучена е спогодба во текот на истрагата, за 11 лица поднесен е обвинителен акт, од кои со 6 е склучена спогодба, во 3 случаи за 39 лица постапката е запрена, бидејќи не се обезбедени доволно докази и во 1 случај мерката се уште трае.

Кривични дела

- чл.123 ст.1 (Убиство), во еден случај.

-чл.215 ст.1 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 2 случаи.

- чл.162 од КЗ (Поткуп при избори и гласање), во 4 случаи.

- чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 7 случаи.

- чл.215 ст.3 од КЗ(Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори , кон кои се приврзуваат кривичните дела од чл.357 и 358 од КЗ) во еден случај.

-чл.265 од КЗ (Присвојување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости по чл.265 од КЗ) , во 1 случај.

-чл.353 од КЗ (Злоупотреба на службената положба и овластување), во 1 случај.

-чл.322 – а од КЗ (Учество во странска војска, полиција, паравоени или параполициски формации), во 2 случаи .

- чл.394 од КЗ (Злосторничко здружување, кон кое се приклучуваат кривичните дела од чл.251 од КЗ) во 1 случај.

-чл.394 од КЗ (Злосторничко здружување, кон кое се приклучуваат кривичните дела од чл.274-б од КЗ) во 1 случај.

-чл.394 –б од КЗ (Тероризам) во 4 случаи.

-чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти), во 1 случај.

-чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти кон кое се поврзува кривично дело од чл.418-б), во 1 случај.

- чл.258 од КЗ (Изнуда), во 2 случаи.

- чл.357 од КЗ (Примање поткуп), во 1 случај.

-чл.273 од КЗ (Перење пари и други приноси од казниво дело), во 1 случај.

-чл.313од КЗ (Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедноста), во 1 случај.

- чл.311 од КЗ (Насилство спрема претставници од највисоки државни органи, кон кое се приклучуваат кривичните дела од чл.309 и 394 од КЗ), во 1 случај.

2. Мерка од член 252 ст.1 т.2 (Следење и снимање во дом, затворен или заграден простор што му припаѓа на тој дом или деловен простор означен како приватен или во возило и влез во тие простории заради создавање на услови за следење на комуникации).

- Оваа мерка е применета во вкупно 1 случај, против 2 лица со утврден идентитет.

- Во 1 случај примената на мерката траела до 7 месеци.

- Примената е запрена бидејќи не се прибавени докази од значење за водење понатамошна кривична постапка.

Кривични дела

-чл.215 ст.1 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 1 случај.

3. Мерка од член 252 ст.1 т.3 (Тајно следење и снимање на лица и предмети со технички средства надвор од домот или деловен простор означен како приватен).

- Оваа мерка е применета во вкупно 14 случаи против 76 лица со утврден идентитет, и 40 предмети на кривично дело.

- Во 2 случаи примената на мерката траела до 1 месец, во 1 случај до 2 месеци, во 4 случаи до 3 месеци, во 2 случаи до 6 месеци, во 4 случаи до 9 месеци, и за 1 случај постапката се уште е во тек.

- Како резултат на доказите прибавени од примената на посебните истражни мерки во 4 случаи е донесена Наредба за спроведување истражна постапка против 26 лица, со 3 лица се склучени предлог спогодби, против 9 лица се подигнати обвинителни акти и со 6 лица се склучени предлог спогодби по подигнат обвинителен акт. Во останатите случаи примената на оваа посебна истражна мерка се уште трае. Таа е запрена во 1 случај против 5 лица, бидејќи не се прибавени доволно докази кои би имале значење за водење на постапката.

Кривични дела

- чл.215 ст.1 од КЗ (Неовластено производство, пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 1 случај .

- чл.162 од КЗ (Поткуп при избори и гласање), во еден случај, спрема 6 лица.

-чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство, пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 5 случаи.

- чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство, пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори , кои кои се приврзуваат кривичните дела по чл.357 и 358 од КЗ), во еден случај.

-чл.353 од КЗ (Злоупотреба на службената положба и овластување), во еден случај.

- чл.258 од КЗ (Изнуда), во еден случај.

- чл.265 од КЗ (Присвојување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости), во еден случај.

-чл.394 од КЗ (Злосторничко здружување), во еден случај.

-чл.394-б од КЗ (Тероризам), во еден случај.

-чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти), во еден случај.

- чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти кон кое се приврзува кривичното дело по чл.418-б), во еден случај.

4. Мерката од член 252 ст.1 т.4 (Таен увид и пребарување во компјутерски систем)

Примената е само во еден случај против 4 лица со утврден идентитет.

Примената на мерката е запрена бидејќи не се прибавени доволно докази кои би имале значење за водење на постапката.

Кривични дела

- чл.353 од КЗ (Злоупотреба на службена положба и овластување).

5. Мерката од чл.252 т. 5 (Автоматско, или на друг начин, пребарување и споредување на лични податоци), не била применета во ниту еден случај.

6. Мерка од член 252 ст.1 т.6 (Увид во остварени телефонски и други електронски комуникации),

е применета во 30 случаи, против 67 лица со утврден идентитет и 230 предмети врз кои се применува мерката.

- Во 24 случаи примена на мерката траела до 1 месец, во 3 случаи до 3 месеци и во 3 случаи до 4 месеци.

- Како резултат на доказите прибавени од примената на посебните истражни мерки во 4 случаи биле донесени Наредби за спроведување истражна постапка против 25 лица, со две лица се склучени предлог спогодби, подигнати се обвинителни акти против 4 лица и со 2 лица се склучени предлог спогодби по подигнат обвинителен акт.

Кривични дела

-чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 8 случаи.

-чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори, кон кое се приврзуваат кривичните дела од чл.357 и 358 од КЗ), во 1 случај.

- чл.358 од КЗ (Изнуда) , во 1 случај.

- чл.273 од КЗ (Перење пари и други приноси од казниво дело), во 1 случај.
- чл.311 од КЗ (Насилство спрема преставници од највисоките државни органи), 2 случаи.
- чл.353 од КЗ (Злоупотреба на службена положба и овластување) во 2 случаи.
- чл.353 од КЗ (Злоупотреба на службена положба и овластување кои кое се поврзуваат кривичните дела по чл.358 и 359) во 1 случај.
- чл.394 од КЗ (Злосторничко здружување), во 4 случаи.
- чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти), во 1 случај.
- чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти, кои кои се приврзува кривично дело 418-б), во 1 случај.
- чл.418-б од КЗ (Криумчарење мигранти), во 7 случаи.
- чл.418-г од КЗ (Трговија со дете), во 1 случај.

7. Мерка од член 252 ст.1 т.7 (Симулиран откуп на предмети).

- Оваа мерка применета е во 1 случај против 1 лице со утврден идентитет.
- Примената на мерката траела до 2 месеци.
- Доказите прибавени со примената на посебната истражна мерка се пратени на надлежност во Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција.

Кривични дела

- чл.215 ст.3 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 2 случаи.

8. Мерката од член 252 ст.1 т.8 (Симулирано давање и примање поткуп).

- Оваа мерка е применета во вкупно 3 случаи против 4 лица со утврден идентитет.
- Во 1 случај примената на мерката траела до 2 месеци, а во 2 случаи до 1 месец.

- Како резултат на доказите прибавени од примената на посебната истражна мерка, во 1 случај донесена е Пресуда врз основа на предлог спогодба, во еден случај е поднесен Обвинителен предлог, а во 1 случај мерката е запрена, бидејќи не се обезбедени доволно докази.

Кривични дела

-чл.357 од КЗ (Примање поткуп), во 3 случај.

9. Мерката од член 252 ст.1 т.9 (Отворање симулирана банкарска сметка) не била применета во ниту еден случај.

10. Мерката од член 252 ст.1 т.10 (Користење на лица со прикриен идентитет за следење и собирање на информации или податоци).

- Оваа мерка е применета во вкупно 2 случаи против 9 лица со утврден идентитет и 19 предмети

- Во 1 случај примената на мерката траела до 2 месеци и во 1 случај до 4 месеци.

- Како резултат на доказите прибавени од примената на посебните истражни мерки се пратени на надлежност во Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција.

Кривични дела

- чл.215 од КЗ (Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори), во 1 случај.

-чл.418-в од КЗ (Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти, кон кое се приврзува кривично дело 418-б), во 1 случај.

11. Мерката од член 252 ст.1 т.11 (Отварање симулирана банкарска сметка) не била применета во ниту еден случај.

12. Мерката од член 252 ст.1 т.12 (Симулирано регистрирање на правни лица или користење на постојни правни лица за собирање на податоци) не била применета во ниту еден случај.

IV. ЗАКЛУЧОК

Со примена на посебните истражни мерки зголемена е ефикасноста на органите на кривичниот прогон во борбата против организираниот криминал и корупција.

Забележително е дека примената на посебните истражни мерки во текот на 2017 година има тренд на намалување во однос на 2016 година, и тоа 29% кај бројот на случаите и 22% кај бројот на лица кои биле опфатени.

Ваквиот тренд е резултат, делумно на рестриктивната политика во примена на посебната истражна мерка од чл.251 ст.1 т.1 (Следење и снимање на телефонските и други електронски комуникации) и мерката од чл.251 ст.1 т.3 (Тајно следење и снимање на лица и предмети со технички средства надвор од домот или деловен простор означен како приватен), заради заштита на основните човекови слободи и права, а особено правото на приватност. Мерките се применувани само во ситуации во кои не може со конвенционални методи да се прибават докази. Исто така, треба да се нагласи дека зголемената примена на ПИМ мерките во текот на 2016 година се должеше и на кризата и пренесувањето на мигранти што беше користено од организирани злосторнички групи заради остварување нелегален профит.

Видот на кривичните дела кои служеле како основ за примена на посебните истражни мерки укажува на тоа дека јавното обвинителство во текот на 2017 година, се соочи со предизвикот како во борбата против организираниот криминал кој е поврзан со нелегалната трговија со наркотици, така и со другите кривични дела на организиран криминал.

Детерминираноста на примената на посебните истражни мерки во борбата против организираниот криминал и корупција, произлегува од потребата за сузбивање на дејствијата во една претходна постапка и обезбедување квалитетни докази за кривичен прогон. Во спротивно борбата против овој тежок криминал би била неефикасна.

Потребата од овој вид на мерки за обезбедување на докази, се потврдува и со фактот што значителен број истраги во кои биле користени, завршиле со покренување обвинение и осудителни пресуди.

**ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**
Љубомир Јовески

